

Skeptici a litanici včera a dnes

Jak žít s environmentální skepsí?

Jiří Guth

Pro začátek

- Otazník v názvu semináře
- Málo včera, ale zato tu a tam výhled na zítra
- Důraz na rozmanitost živého světa
- Jak žít (a chránit životní prostředí) s environmentální skepsí?

Obsah I

Skutečnost nejspíš není tak špatná, jak slýcháme,
a možná nás ani nečeká kolaps (apokalypsa).

Tento názor je mezi environmentalisty
menšinový, ale to nevadí.

Skeptiky a litaniky může spojovat morální
ekologie.

Ústup či úpadek budiž co nejsnesitelnější (=
trvale udržitelný).

Svědomí se nedá/nemá ukolébat.

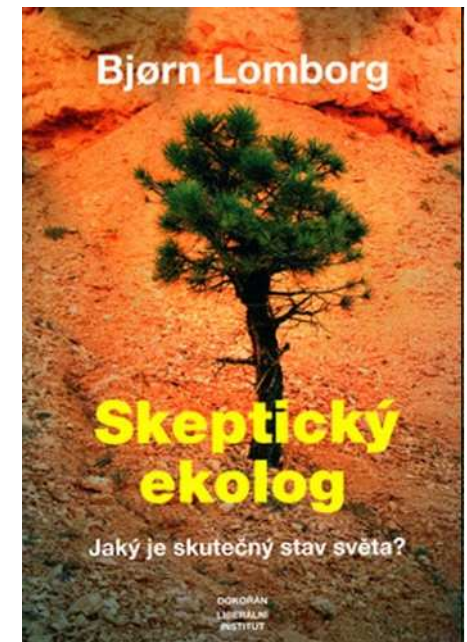
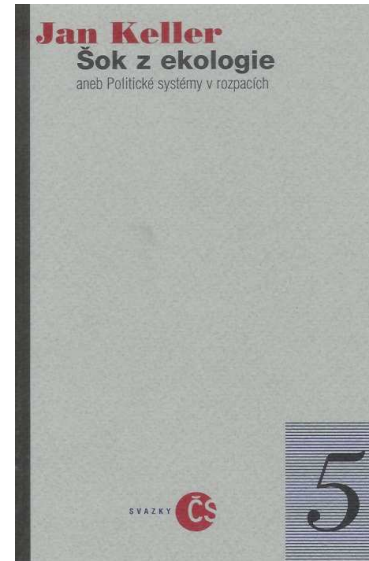
Zvažme, čeho se máme obávat.

Obsah II

- Lomborg dříve a nyní ☺
- Není tak zle
 - Suroviny (knihy a sázky)
 - Vítejte v pekle
 - Ropný zlom: byl, je, bude, nebude?
 - Biodiverzita čili rozmanitost živého světa
- Umberto Eco 1964: Skeptikové a těšitelé
- Kohák 1993: Morální ekologie
- Růst a úpadek
- Spotřebitelský greenwashing & Čeho se máme obávat?

Skeptický environmentalista

- Environmentalismus, ideologie ve stavu zrodu? (Jan Keller: Šok z ekologie)
- Bjørn Lomborg: The Skeptical Environmentalist, 2001. Jaký je *skutečný* stav světa?
- Data, interpretace, Litanie, alarmismus.

Bjørn Lomborg 2004-2010

- 2004 Copenhagen Consensus Centre, 1. Léčba AIDS x 14.-17. ze 17 klima
- 2008: 1. výživa dětí x 14., 29. a 30. klima
- 2009: (FT 7. 8.) „It’s incredibly important. We need a global deal on the climate.“ 9 mld. USD
- 2010: (Smart Solutions to Climate Change, Guardian) „The risks of unchecked global warming are now widely acknowledged“, 100 mld. USD ročně

Neobrátíl kabát

Petr Kamborský, Orientace LN: „*Lomborg neobrátíl kabát. Jen pracuje se všemi čísly, nikoliv jen s těmi, která se mu hodí.*“

X

Základní Lomborgovou metodou ve slavném „Skeptickém ekologovi“ byl opravdu pečlivý výběr těch statistických údajů, které přisvědčují jeho tezím. V článku Smarter Thinking on Climate Change ani ve zmíněné předmluvě ale není nic, co by ukazovalo na změnu.

Knihy a sázky (a konference OSN)

1972 - *Meze růstu* /Cr, Fe, Au, ropa/ (Stockholm, „Only One Earth“)

1992 - *Překročení mezí* (Rio de Janeiro, „In Our Hands“)

(• 2002 Johannesburg, „Building Partnership for Sustainable Development“)

2012 - ?

1980-1990 sázka Juliana Simona s Paulem Ehrlichem (měď, chróm, nikl, cín a wolfram)

2008 – (ne-)sázka 11 lidí mj. z ASPO x CERA (do 2017)

(2010 Cathles, Mineralium Deposita: měď, zinek, železo, lithium, vzácné kovy, fosfáty, sírany a uran na 6000 let)

Jsme na cestě do pekla?

Jan Beránek:

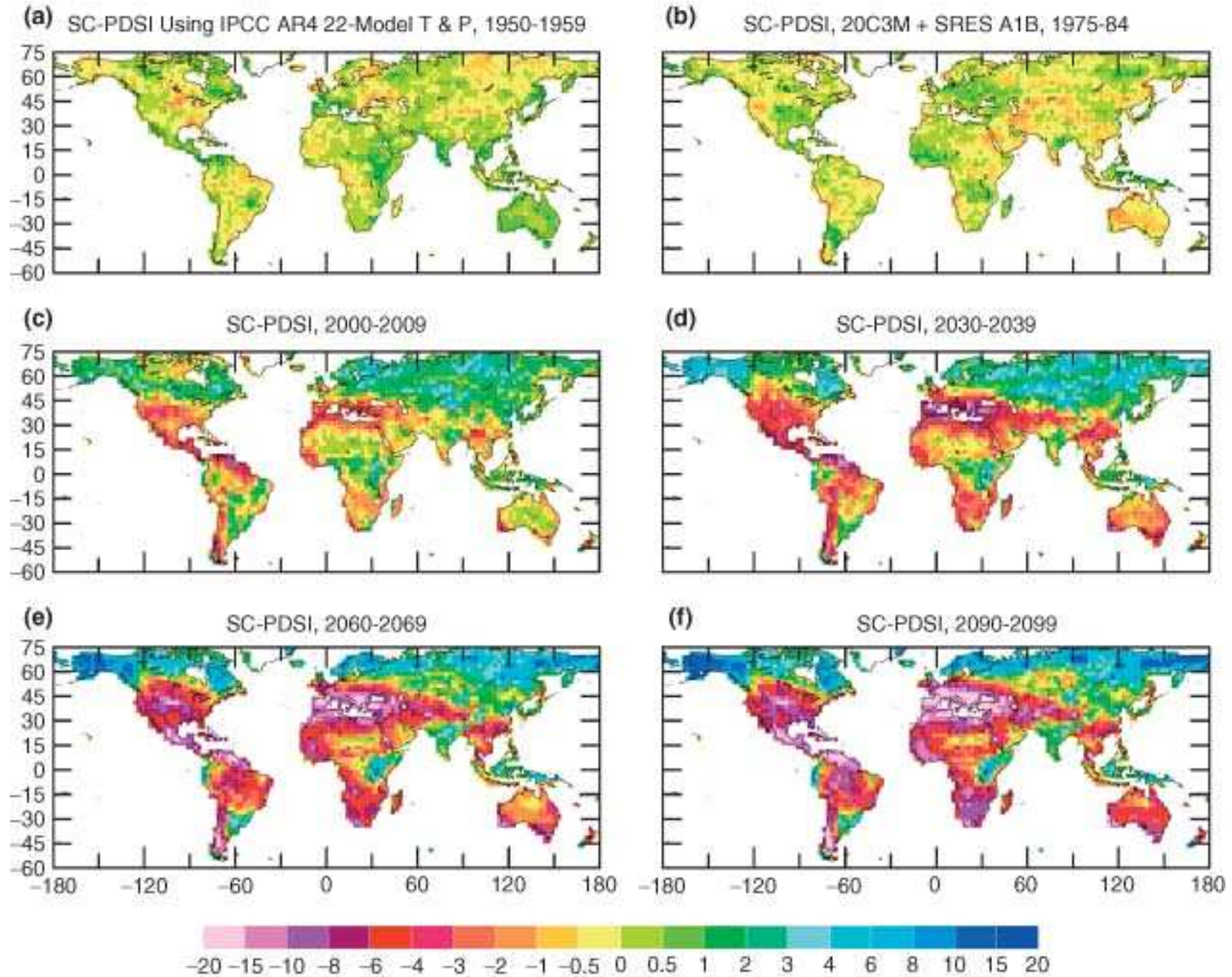
<http://www.denikreferendum.cz/clanek/6845-vitejte-v-pekle>

Jakub Patočka: „Zásadní text, prakticky mimo obzor i toho nejprogresivnějšího v současné české politice.“

Aiguo Dai, NCAR: *Drought under global warming: a review*

- Palmer, PDSI: srážky a odtok, přízemní teplota vzduchu, půda a čas (několik měsíců)
- Problémy: kratší čas, NE člověk, NE sníh, NE extremity

Moc obrazu

Ropný zlom – Oil peaking I

Hirsch Report, National Energy Technology
Laboratory of the (U.S.) Department of Energy, 2005

<u>Projected Date</u>	<u>Source of Projection</u>
2006-2007	Bakhitari
2007-2009	Simmons
After 2007	Skrebowski
Before 2009	Deffeyes
Before 2010	Goodstein
Around 2010	Campbell
After 2010	World Energy Council
2010-2020	Laherrere
2016	EIA (Nominal)
After 2020	CERA
2025 or later	Shell
No visible Peak	Lynch

Peak Oil –
Sicherheitspolitische
Implikationen knapper
Ressource, Zentrum für
Transformation der
Bundeswehr, 2010

<http://www.energybulletin.cz/>

Biodiverzita

- Nešťastně zpolitizované.
- Kdyby se na průmyslové agrárníky pořádaly štvance jako na tzv. invazní rostliny, přidal bych se rád. I bez chemie.

SZP (CAP) a biologická rozmanitost

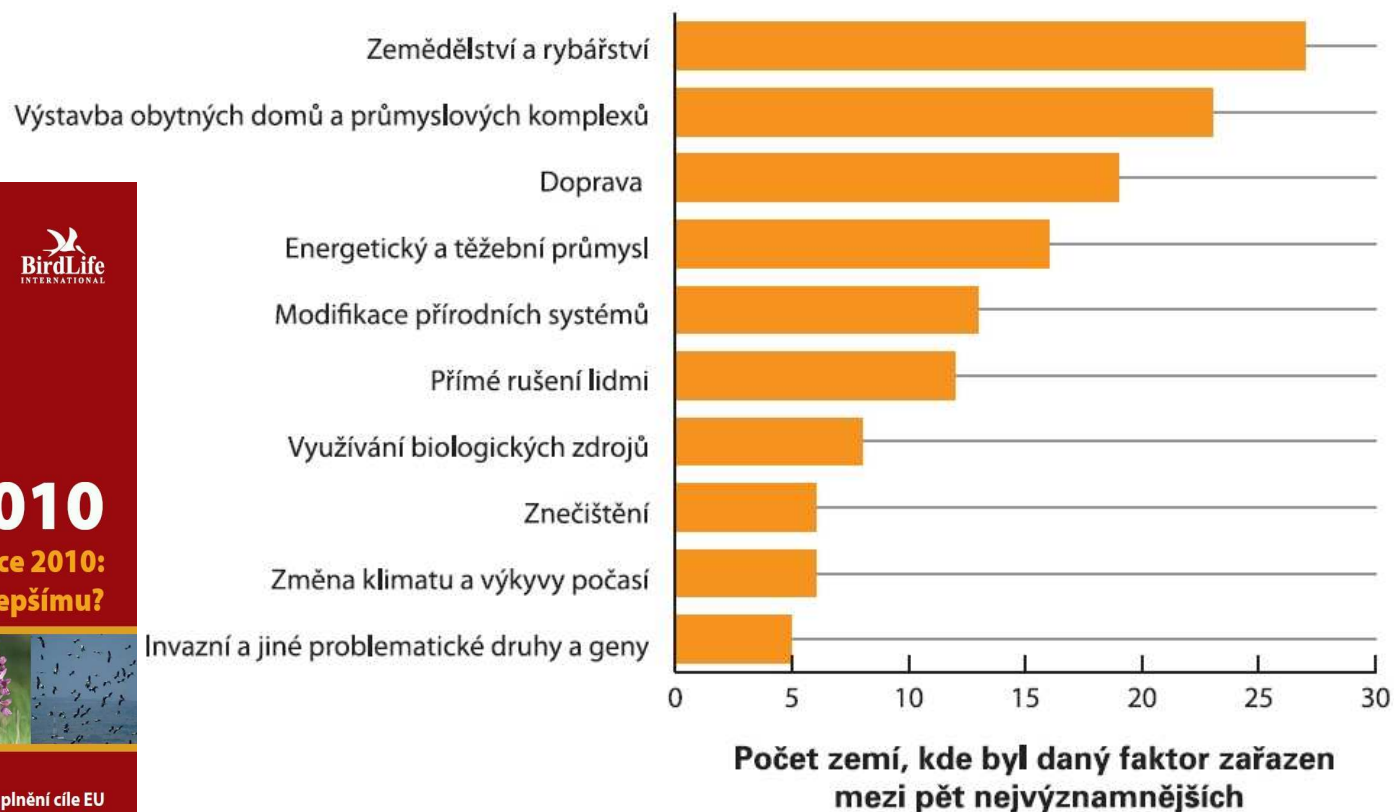
Composite Report on the Conservation Status of Habitat Types and Species as required under Article 17 of the Habitats Directive, *(July 13th 2009)*

“We now have proof that the Common Agriculture Policy (CAP) remains **a key threat to our wildlife and biodiversity**” commented Konstantin Kreiser, EU Policy Manager at BirdLife.

The report shows that habitats associated to agriculture activities are in particular poor conditions compared to others (7% compared to 21% being in favourable status respectively).

Hrozby biodiverzity v EU, 2010

Relativní význam různých typů faktorů ohrožujících biodiverzitu v členských státech EU

2010

**Evropská biodiverzita v roce 2010:
úpadek nebo obrat k lepšímu?**

Zpráva BirdLife International k plnění cíle EU
zastavit úbytek biodiverzity

Dvě provokativní poznámky k boji s invazními druhy

- Dějiny střeoevropské přírody jsou dějinami invazí a expanzí.
- Sublimace rasismu a patriotismu/šovinismu. Čistota rasy a čistota genofondu...

Zpráva o životním prostředí ČR (2007)

Řada lidských aktivit však negativně ovlivňuje nejen rozšíření a početnosti planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, ale i stav celých biotopů a ekosystémů (např. **některé způsoby lesního a zemědělského hospodaření**). Z krajiny mizí důležité přechodové plochy, které jsou významné svou biologickou rozmanitostí. (...)

Z dlouhodobého hlediska je možné pozorovat vymírání některých druhů, a to **především vlivem nevhodného hospodářského využívání krajiny**.

Proč ne nevládky (v ČR)?

- Protože skoro nikdo. Rurální idyla. Rozporný odkaz obrození... srv. Domov a dálava?
- Velkopodniky a průmyslové technologie se neberou na vědomí.
- Bud'me rádi za Andreje Babiše, srozumitelný symbol.

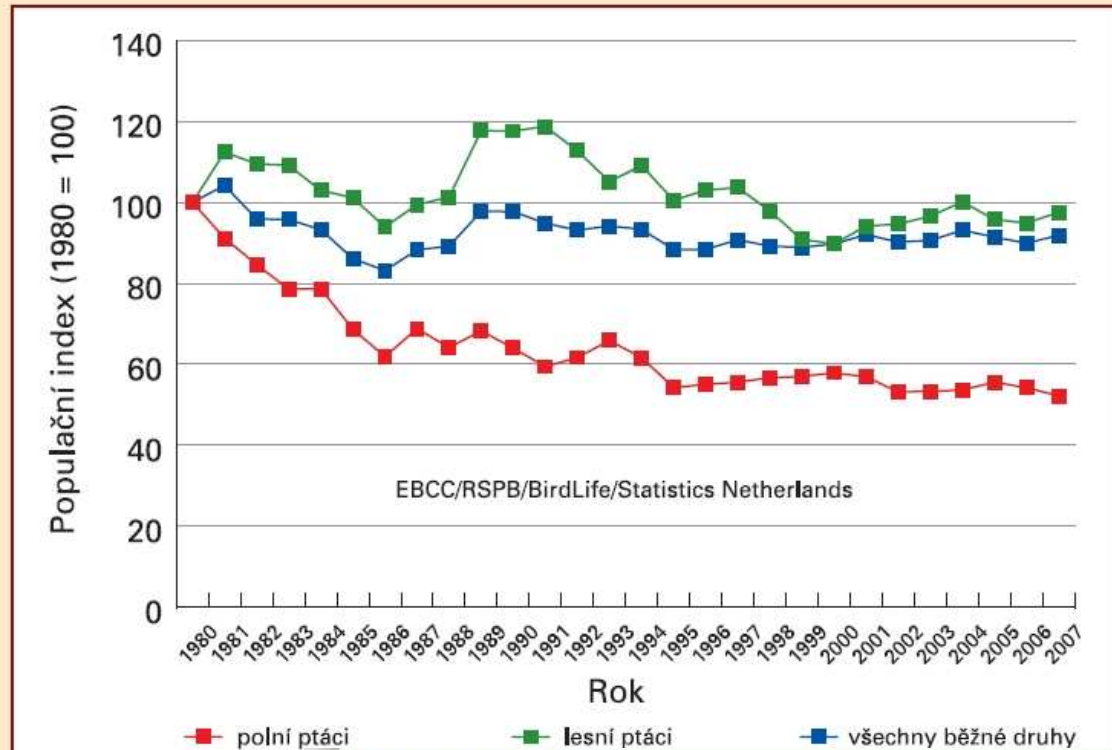
2010

Evropská biodiverzita v roce 2010: úpadek nebo obrat k lepšímu?

Zpráva BirdLife International k plnění cíle EU
zastavit úbytek biodiverzity

Trvale udržitelné?

UK: Of the 106 species, 25 declined significantly and 39 increased significantly since the start of the survey.

The Breeding Bird Survey 2009

Domáci | Život v Česku

Z české přírody mizí miliony ptáků. Nepomohl ani Brusel

18:40 | Dnes
Pavel Baroch

tiskni diskutuj
pošli sdílej

Praha - Z české přírody za poslední desetiletí zmizely miliony ptáků.

Úbytek navíc pokračuje a nic na tom nezměnil ani ambiciózní plán Evropské unie zastavit do roku 2010 ubývání živočišných a rostlinných druhů.

Vědci proti Litánii, září 2010

A study by the University of Queensland's **Diana Fisher and Simon Blomberg** appears in the journal Proceedings of the Royal Society B. They examined 187 species of mammals that have been thought to have become extinct since 1500, and found 67 have since been rediscovered.

Globální degradace ekosystémů je obecně považována za hrozbu pro lidský blahobyť. Navzdory tomu se nyní v průměru kvalita lidského života zlepšuje, a to jak v chudých, tak bohatých zemích. (**Ciara Raudsepp-Hearne** et al., BioScience Sept. 2010).

Litanie ne, předběžná opatrnost ano?

Umberto Eco 1964

- Apokalyptici a integrovaní, skeptikové a těšitelé.
- Skeptik odmítá produkty masové kultury namísto jejich analýzy, nebo se utápí v neřešitelných komplexech, takže je vlastně obětí produkce pro masy resp. nejpodivnějším a nejzajímavějším produktem kulturního průmyslu.
- Ne odmítat („popírat“), ale pochybovat.
- Environmentalismus:
 - Apokalyptici jsou integrovaní do hlavního proudu.
 - Skeptikové/pochybovači jsou skeptičtí vůči hlásání nadcházející apokalypsy, vůči Litanii.

Kohák 1993

Filosofická ekologie po dvaceti letech, Filosofický časopis 41: 931-946

Technická – ano, ale nestačí; východiska? Hlubinná, ochranářská... **morální**. Vrátit lidské svobodě odpovědnost.

Jan Hollan: „Jakékoliv další tuny CO₂, které do ovzduší nyní uvolníme, znamenají velké břímě už i pro naši generaci, natož pro generace další. Jejich emitování se stalo *nemorálním*.“
(Veronica 5/2009)

Jak moc byla záchrana jelena milu paterem Davidem morální (krádež, korupce, zneužití tolerance a pohostinnosti...)?
(Stanislav Komárek 2010)

Kohákova faktická výluka: ekologická krize je nezpochybnitelná

Krise (Ottův slovník naučný)

- *Doba rozhodující, rozhodná chvíle, rozhodnutí samo; nesnáze, zmatek, tíseň.*
- V lékařství: náhle povstalý rozhodný obrat v nemoci, po němž pak následuje brzy smrt' anebo uzdravení.
- V národním hospodářství: porušení pravidelného chodu života hospodářského, obyčejně porušení rovnováhy mezi nabídkou výrobkův a účinnou poptávkou.

Václav Bělohradský (2. 11. 2010)

Krize je volba mezi změnou nebo rozpadem či katastrofou. Byla velká šance třeba tu finanční krizi nedávno tak interpretovat, ale nepodařilo se to.

V demokracii si lidé obyčejně vyberou tu změnu a dokážou ji prosadit. Komunismus zkrachoval, protože si neuměl vybrat mezi katastrofou a změnou tu změnu.

Civilizace růstu

- růst růstu?
- Co s HDP? ISEW, HDI? Po dvaceti (Daly a Cobb 1989) nebo skoro čtyřiceti (Nordhaus a Tobin 1972) letech naposledy vloni Joseph Stiglitz a Amartya Sen pro Nicolase Sarkozyho ... a nic z toho.
- rozmanitost, rezignace, redefinice HDP?

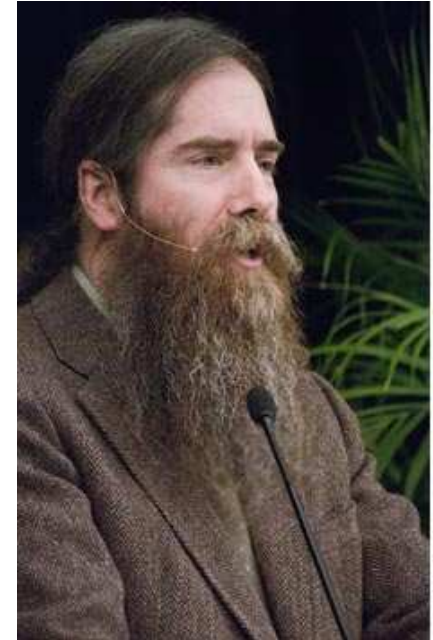
O růstu a o HDP aktuálně

- **Václav Havel** (Fórum 2000, „...sloužit čemukoliv, co (...) způsobuje růst a růst růstu a růst růstu růstu, včetně růstu aglomerací“)
- **Jan Macháček** (Respekt.cz, „Bez růstu není práce a naopak“)
- **Jiří Čáslavka** (HN, „HDP je nesprávně interpretován jako index veřejného blaha“)
- **Tomáš Sedláček** (LtN, „Kapitalismus musí fungovat i bez růstu“)
- **Bedřich Moldan** (Podmaněná planeta a Sedmá generace, „Nikoli růst zastavit, ale učinit ho irelevantním“)
- **Richard David Precht** (FAZ, Ein Hoch auf das Wachstum)

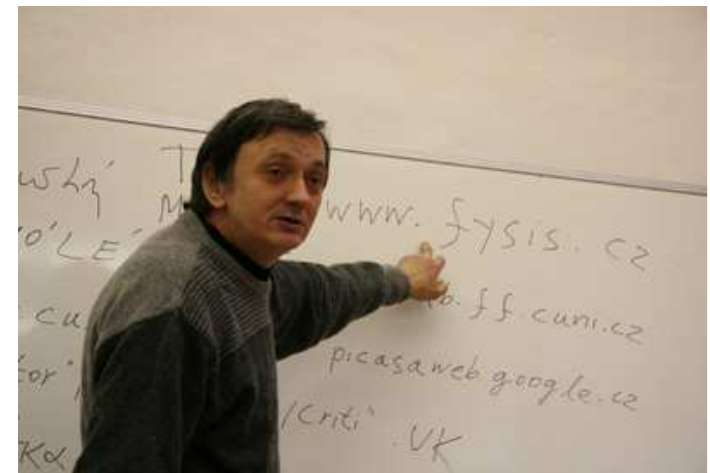
Living Planet Index vs. Human Development Index

Takový normální úpadek

John Michael Greer: „Tvrdím, že tohle není apokalypsa, ani to není pokrok, je to normální úpadek, úpadek toho typu, jakým už předtím prošla řada civilizací, nejde o nic nového, k takovému úpadku zkrátka dochází, a my s tím prostě musíme žít.“

Zdeněk Kratochvíl:
„Nevyznávám žádné apokalyptické vize: myslím, že je to normální situace úpadkové fáze kultury, jako byla pozdní antika nebo vrcholný středověk, ...“

(r) & D

- James Lovelock: trvale udržitelný ústup, sustainable retreat
- Degrowth, <http://www.degrowth.net/>

- Decroissance, <http://decroissance.org/>

Co je zodpovědné?

- Reforma nebo revoluce?
- Každodenní individuální rozhodování nebo kolektivní akce?
- Nákup na farmářských trzích nebo vystoupení z EU a WTO?

Čeho se máme obávat?

- úbytek zemědělské půdy,
- Írán,
- ropný zlom,
- Čína,
- změny klimatu,
- syndrom kolapsu včelstev,
- jaderná válka,
- environmentalismus,
- alarmismus,
- ...

Jak se tomu bránit?

- studium na ČZU i jinde,
- četba V. Klause,
- nákup půdy,
- nákup kulometu,
- budování...
 - ...sousedských vazeb,
 - ...silného státu
 - ...transatlantického spojení (vč. nových amerických základů)
 - ...„global governance“?